

Стецишин М.М., Ненша О.В.

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ І ОКЕАНІВ»

Екологічне виховання та освіта є важливою ланкою в реалізації суспільством стратегії раціонального використання та охорони природних ресурсів. В зв'язку з цим готовність студента-географа до екологічного виховання в школі розглядається як одне з найважливіших завдань його професійно-педагогічної підготовки. Великі можливості для його реалізації має курс «Фізичної географії материків і океанів» (ФГМ і О).

Він має фактичну базу для вирішення багатьох завдань екологічної освіти та виховання майбутнього учителя. На відміну від інших географічних дисциплін він відрізняється тим, що при вивченні природи материків та океанів вдало співвідноситься компетентний та регіональний огляд природи Землі на планетарному та регіональному рівні. Екологічний принцип, що використовується в курсі ФГМ і О, розглядається авторами як міжпредметний підхід у вивченні раціональної взаємодії різних об'єктів природи та суспільства. Його значення у викладанні підвищується в зв'язку з тенденцією екологізації географічної науки. Методологічною базою екологічної освіти є науковий підхід, який визначає теорію, мету задачі та дидактичні компоненти екологічного світогляду. Тому основою для екологічної освіти та виховання студентів є діалектична інтерпретація наукового знання. Вона озброює студентів не тільки знанням об'єктивних законів функціонування та розвитку природи і суспільства, взаємодії між ними, а й забезпечує в процесі навчання формування етичних норм і екологічної культури, спрямованих на переосмислення свого положення в природі та формування системи знань, що переходять у переконання. Для цього необхідно, щоб екологічна проблематика охоплювала всі теми курсу. Це дає можливість більш повно поглиблювати та розширювати у студентів еколого-географічні знання і розвивати навички та вміння, необхідні їм для екологічної роботи в школі. Однак, екологічні проблеми та понятійний

апарат слабо відображені у вузівських програмах і підручниках з ФГМ і О, тому формування екологічних понять при вивченні курсу базується на основі широкого використання міжпредметних зв'язків, краєзнавчого принципу. Розвиток основ екологічної культури в навчальному процесі можливий тільки при глибокому науковому змісті матеріалу, що вивчається при використанні відповідних методів викладання, які забезпечують оволодіння системою наукових екологічних знань. Екологізація географічних знань та залучення студентів до екологічної роботи в школі здійснюється не тільки на лекціях і практичних заняттях, а також шляхом підготовки індивідуальних навчально-дослідних завдань, курсових та дипломних робіт.

На лекціях та практичних заняттях при характеристиці компонентів природи, ландшафтних комплексів, що складають основний зміст курсу ФГМ і О, ґрунтовно аналізуються регіональні екологічні проблеми, які виникають у процесі розвитку та антропогенних змін природних умов в різних районах материків і Світового океану (Сахель, Середземне море та ін.). Так при виявленні причин екологічних криз використовується комплексний підхід, який включає аналіз фізико-географічних та соціально-економічних умов їх виникнення.

В процесі формування екологічного світогляду зосереджується увага студентів на участь України в реалізації міжнародних програм по охороні природи, розглядаються невідповідність стверджень про неминучість екологічної катастрофи як наслідок науково-технічного прогресу. З метою забезпечення єдності екологічних знань та потреб студентів в естетичному відношенні до природи на лекційних та практичних заняттях використовується художня література, твори живопису та інші джерела.

Таким чином, екологічна підготовка студентів в курсі ФГМ і О є невід'ємною частиною формування єдиної системи екологічної освіти виховання і культури майбутнього вчителя географії.